

PRAVNI PREGLED PORESKOG REŽIMA U SRBIJI

1. POREZ NA DODATU VREDNOST

Porez na dodatu vrednost (u daljem tekstu: **PDV**) se obračunava na promet roba i usluga ostvaren od strane privrednog društva, preduzetnika ili pojedinca u skladu sa njihovim poslovnim aktivnostima na teritoriji Republike Srbije, kao i na uvoz dobara u Srbiju, dok je izvoz izuzet od oporezivanja.

Stopa poreza: Regularna stopa PDVa u Srbiji je 20%, dok se redukovana stopa od 10% primenjuje na promet određenih proizvoda od javnog interesa uključujući i osnovne prehrambene proizvode (npr. šećer, jestivo suncokretovo ulje, hleb, mleko, brašno, jestive masti, voće, povrće, meso, riba, jaja), medicinske preparate za lečenje ljudi i životinja, ortopedska i protetička pomagala, udžbenike i nastavna sredstva, prirodni gas, itd.

Izuzeca od PDVa: Zakon o PDVu predviđa široku listu izuzeca od placanja PDVa sa pravom na odbitak prethodnog poreza (takozvana "nultna stopa poreza") kao i uobičajena izuzeca bez tog prava. Posebno, Zakon o PDVu predviđa izuzeca koja se primenjuju u odnosu na uvoz određenih dobara.

Specijalni tretman: Trebalo bi napomenuti da Zakon o PDVu predviđa specijalni tretman za male poreske obveznike čiji godišnji obrt ne prelazi 8.000.000 RSD (oko 68.500 EUR) ili nije predviđen da prede pomenuti iznos. Naime, ti poreski obveznici nisu podvrgnuti PDVu, osim ako ne izaberu da budu oporezovani na taj način.

Poreski period: U slučaju da oporezivi promet premašuje iznos od 50.000.000 RSD (oko 427.000 EUR) poreski obveznik je obavezan da podnosi mesečne PDV prijave, u drugim slučajevima PDV prijava se podnosi tromesečno.

2. POREZ NA DOBIT PRAVNIH LICA

Porez na dobit pravnih lica se obračunava na profit pravnog lica (akcionarskog društva, društva sa ograničenom odgovornošću, ortackog društva, komanditnog društva, državnog preduzeća, zadruga, itd.). Oporeziva dobit se uglavnom sastoji iz poslovne dobiti i kapitalnog dobitka.

Poreska osnovica i oporeziva dobit: Rezidenti su poreski odgovorani za dobit ostvarenu na globalnom nivou, dok su nerezidentna pravna lica odgovorna za dobit ostvarenu na teritoriji Srbije. Oporeziva dobit se izračunava u skladu sa poreskim bilansom, specijalno pripremljenim za tu svrhu. Trebalo bi napomenuti da se sa poreskog aspekta predstavništvo i ogranak stranog pravnog lica tretiraju kao odvojeni entiteti. U principu, visinu poreza na dobit pravnih lica određuje sam poreski obveznik.

Poreske stope: Dobit pravnih lica i kapitalna dobit se oporezuju po stopi od 15%. Ipak kapitalna dobit se oporezuje po stopi od 20% u odnosu na nerezidente (npr. stalne poslovne jedinice). Ostali povezani porezi po odbitku (npr. kamate, dividende, autorske naknade) se oporezuju po stopama između 15% i 25%, ali drugacije stope mogu biti predviđene Bilateralnim Ugovorima o izbegavanju dvostrukog oporezivanja (u daljem tekstu: Sporazumi). Srbija je zaključila više od pedeset Sporazuma uključujući i one sa Kiprom, Grckom, Rusijom i Nemačkom.

U pogledu specijalnih režima propisanih u Sporazumima, u nastavku teksta se nalazi sažet pregled određenih poreskih pitanja u Republici Srbiji između majke kompanije osnovane u Grčkoj ili na Kipru (u daljem tekstu Majka Kompanija) i njenog subsidijara u Srbiji (u daljem tekstu: Srpski Subsidijar) a u vezi sa porezom na dobit pravnih lica, povezanim porezima po odbitku i drugim relevantnim pitanjima i mogućim porezima koji su povezani sa poslovanjem pravnih lica (npr. porez na nepokretnu imovinu). Dodatno, za potrebe ovog pregleda, Srpski Subsidijar će se smatrati rezidentom Srbije, dok će se Majka Kompanija smatrati rezidentom Kipra ili Grčke.

Poreska osnovica	Kipar	Grčka
Kapitalna dobit	Ukoliko Srpski Subsidijar u Srbiji želi da proda nepokretnost, u tom slučaju primenice se porez na kapitalnu dobit po poreskoj stopi od 15%. Nadalje, ukoliko je Majka Kompanija prodavac nepokretnosti koja se nalazi na teritoriji Republike Srbije, u tom slučaju ce se takode primeniti porez na kapitalnu dobit ali po poreskoj stopi od 20%.	Ukoliko Srpski Subsidijar u Srbiji želi da proda nepokretnost, u tom slučaju primenice se porez na kapitalnu dobit po poreskoj stopi od 15%. Nadalje, ukoliko je Majka Kompanija prodavac nepokretnosti koja se nalazi na teritoriji Republike Srbije, u tom slučaju ce se takode primeniti porez na kapitalnu dobit ali po poreskoj stopi od 20%.

Poreska osnovica	Kipar	Grčka
Dobit pravnih lica	Porez na dobit pravnih lica nije regulisan predmetnim Sporazumom. Dobit pravnog lica –Srpskog Subsidijara u Srbiji ce biti oporezovana samo u Srbiji na iznos celokupne globalne dobiti po poreskoj stopi od 15%. Dobit ogranka privrednog društva koje je registrovano na Kipru, a koja je ostvarena na teritoriji Republike Srbije ce biti oporezovana po istoj stopi.	Porez na dobit pravnih lica nije regulisan predmetnim Sporazumom. Dobit pravnog lica –Srpskog Subsidijara u Srbiji ce biti oporezovana samo u Srbiji na iznos celokupne globalne dobiti po poreskoj stopi od 15%. Dobit ogranka privrednog društva koje je registrovano u Grckoj, a koja je ostvarena na teritoriji Republike Srbije ce biti oporezovana po istoj stopi.
Povezana društva	Ukoliko Srpski Subsidijar u Srbiji propusti da ostvari dobit usled korporativnog upravljanja koje kontroliše i vrši Majka Kompanija na Kipru, neostvarena dobit može biti dodata na poresku osnovicu poreza na dobit pravnih lica.	Ukoliko Srpski Subsidijar u Srbiji propusti da ostvari dobit usled korporativnog upravljanja koje kontroliše i vrši Majka Kompanija u Grckoj, neostvarena dobit može biti dodata na poresku osnovicu poreza na dobit pravnih lica.
Dividende	Na Srpskog Subsidijara u Srbiji primenjivace se porez po odbitku po poreskoj stopi od 20%. Medutim, ukoliko Srpski Subsidijar u Srbiji isplati medukompanijske dividende Majci Kompaniji, te dividende ce biti oporezovane u Srbiji po poreskoj stopi od 10% od ukupne sume.	Na Srpskog Subsidijara u Srbiji primenjivace se porez po odbitku po poreskoj stopi od 20%. Medutim, ukoliko Srpski Subsidijar u Srbiji isplati medukompanijske dividende Majci Kompaniji, te dividende ce biti oporezovane u Srbiji po sledecim poreskim stopama: 5% ukoliko Majka Kompanija ima udele preko 25% kapitala cerke firme 15% ukoliko Majka Kompanija ima udele manje od 25% kapitala cerke firme
Kamate	Kamata naplacena u Srbiji bice oporezovana po odbitku po poreskoj stopi od 20%. Medutim, ukoliko kamata nastane u Srbiji, a plativa je na Kipru, predmetna kamata bice oporezovana u Srbiji po stopi od 10% od ukupne sume.	Kamata naplacena u Srbiji bice oporezovana po odbitku po poreskoj stopi od 20%. Medutim, ukoliko kamata nastane u Srbiji, a plativa je u Grckoj, predmetna kamata bice oporezovana u Srbiji po stopi od 10% od ukupne sume.
Naknade po osnovu autorskog i srodnih prava	Naknade po osnovu autorskog i srodnih prava i prava industrijske svojine ostvarene u Srbiji bice oporezovane po odbitku po poreskoj stopi od 20%. Medutim, ukoliko su takve naknade isplacene iz Srbije, mogu biti oporezovane po poreskoj stopi do 10%.	Naknade po osnovu autorskog i srodnih prava i prava industrijske svojine ostvarene u Srbiji bice oporezovane po odbitku po poreskoj stopi od 20%. Medutim, ukoliko su takve naknade isplacene iz Srbije, mogu biti oporezovane po poreskoj stopi do 10%.
Nepokrena imovina	Porez na imovinu nije regulisan Sporazumom. Ukoliko Srpski Subsidijar u Srbiji poseduje ili koristi nepokretnost bice oporezivan po sledecim progresivnim stopama: do 0.4% za poreske obveznike koji vode poslovne knjige, do 2% za poreske obveznike koji ne vode poslovne knjige. Ukoliko Majka Kompanija u svom vlasništvu ima nepokretnost, bice oporezovana po gore navedenim stopama. Treba napomenuti da Zakon o porezima na imovinu predvida gore navedena ogranicenja za poreske stope dok se konkretne stope utvrduju od strane nadležnog organa Opštine na cjoj teritoriji se nepokretnost nalazi, a u skladu sa poreskom politikom.	Porez na imovinu nije regulisan Sporazumom. Ukoliko Srpski Subsidijar u Srbiji poseduje ili koristi nepokretnost bice oporezivan po sledecim progresivnim stopama: do 0.4% za poreske obveznike koji vode poslovne knjige, do 2% za poreske obveznike koji ne vode poslovne knjige. Ukoliko Majka Kompanija u svom vlasništvu ima nepokretnost, bice oporezovana po gore navedenim stopama. Treba napomenuti da Zakon o porezima na imovinu predvida gore navedena ogranicenja za poreske stope dok se konkretne stope utvrduju od strane nadležnog organa Opštine na cjoj teritoriji se nepokretnost nalazi, a u skladu sa poreskom politikom.
Izbegavanje dvostrukog oporezivanja	Ukoliko Srpski Subsidijar ostvaruje prihod odnosno poseduje ili koristi imovinu koja u skladu sa Sporazumom može biti oporezovana na Kipru, srpski poreski organi ce izuzeti od oporezivanja takav prihod ili imovinu. U vezi sa korporativnim porezima po odbitku (kamate, dividende i autorska i srodna prava) ako su oni vec oporezovani na Kipru, srpski poreski organi ce dozvoliti poreski odbitak u iznosu jednakom vec placenom porezu na Kipru.	Ukoliko Srpski Subsidijar ostvaruje prihod odnosno poseduje ili koristi imovinu koja u skladu sa Sporazumom može biti oporezovana u Grckoj, srpski poreski organi ce dozvoliti poreski odbitak u iznosu jednakom vec placenom porezu u Grckoj.
Klauzula jednakog tretmana	Da	Da

Poreska osnovica	Kipar	Grčka
Rešavanje sporova i poravnanje pred poreskom upravom	Specijalan režim je propisan pored pravnih sredstava dostupnih u srpskom zakonodavstvu. Zastarelost prava na podnošenje prigovora u vezi sa pravima i obavezama iz Sporazuma je 3 godine.	Specijalan režim je propisan pored pravnih sredstava dostupnih u srpskom zakonodavstvu. Zastarelost prava na podnošenje prigovora u vezi sa pravima i obavezama iz Sporazuma je 3 godine.

Poreski podsticaji: Zakon o porezu na dobit pravnih lica predviđa poreska oslobođenja i investicione poreske podsticaje. Poresko oslobođenje, predviđeno kao izuzeće od plaćanja poreza na dobit pravnih lica, za ostale poreske obveznike (npr. neprofitne organizacije) koji se u skladu sa propisima ne smatraju za akcionarsko društvo, društvo sa ograničenom odgovornošću, ortacko društvo, komanditno društvo, državno preduzeće ili zadrugu, i to za poreski period u kojem ostvareni višak prihoda nad rashodima nije veći od 400.000 dinara, pod uslovima propisanim zakonom. Investicioni poreski podsticaji su propisani uglavnom u korist velikih investitora. Poreski obveznik koji uloži u svoja osnovna sredstva više od 1.000.000.000 RSD (oko 8.540.000 EUR), koji ta sredstva koristi za obavljanje pretežne delatnosti i delatnosti upisanih u osnivačkom aktu obveznika, odnosno navedenih u drugom aktu obveznika, kojim se određuju delatnosti koje obveznik obavlja i u periodu ulaganja dodatno zaposli na neodređeno vreme najmanje 100 lica, oslobada se plaćanja poreza na dobit pravnih lica u periodu od deset godina srazmerno tom ulaganju.

3. POREZ NA DOHODAK GRADANA I DOPRINOSI ZA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE

Poreska osnovica i oporezivi prihod: Rezident (ili lice čiji je centar poslovnih aktivnosti u Srbiji ili lice sa stalnim prebivalištem koje boravi u Srbiji više od 183 dana tokom poreske godine) je odgovoran za svoj globalni dohodak (zbir svih neto prihoda koje je obveznik ostvario tokom poreske godine), dok su nerezidenti odgovorni u odnosu na dohodak ostvaren na teritoriji Republike Srbije.

Porez na zarade i doprinosi za osiguranje: U vezi sa sa porezima i doprinosima iz radnog odnosa, konkretno zarada i doprinosa za osiguranje (penzijsko, zdravstveno i za slučaj nezaposlenosti), poreska osnovica uvek predstavlja bruto zaradu, odnosno platu, trenutno umanjenu za 18.300,00 (otprilike 160 EUR). Međutim, Zakon o porezu na dohodak gradana takode predviđa minimum (18.300,00 dinara predstavlja neoporezivi minimum) poreske osnovice u tom smislu. Porez na zarade i doprinosi za osiguranje su postavljeni po sledećim stopama: (i) porez na zarade po stopi od 10%, (ii) doprinos za penzijsko osiguranje po stopi od 11.54%, (iii) zdravstveno osiguranje po stopi od 5,15%, (iv) osiguranje za slučaj nezaposlenosti po stopi od 0%. Poreski obveznik navedenih poreza i doprinosa je zaposleni, a po odbitku ih plaća poslodavac.

Porez na prihode od samostalne delatnosti: Poreski obveznik je fizičko lice koje ostvaruje prihode obavljanjem privrednih delatnosti ili je poreski obveznik poreza na dodatu vrednost u skladu sa zakonom kojim se uređuje PDV. Treba napomenuti da u skladu sa najnovijim izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak gradana, za prihod od samostalne delatnosti se takode smatra i prihod od poljoprivrede i šumarstva. Pomenuta lica se oporezuju po stopi od 10%, osim ukoliko se na njih ne primenjuje paušalno oporezivanje. Maksimalni iznos godišnjeg prihoda na osnovu koga se može ostvariti pravo na ulazak u sistem paušalnog oporezivanja trenutno iznosi 6.000.000,00 dinara (otprilike 52.000 EUR).

Ostale vrste poreza na dohodak gradana: Poreski obveznici, u smislu zakona, su takode i lica koja ostvaruju sledeće vrste prihoda: (i) od autorskih prava, prava srodnih autorskom pravu i prava industrijske svojine po stopi od 20%, (ii) od iznajmljivanja kapitala i prihoda od kapitala po stopi od 15%, (iii) na kapitalne dobitke po stopi od 15%, (iv) ostale vrste prihoda po stopi od 20%.

Godišnji porez na dohodak gradana: Poreski obveznici su fizička lica koja su ostvarila godišnji prihod veći od iznosa tri prosečne godišnje zarade u Srbiji. Navedeni porez je nametnut po dve progresivne stope od 10% ili 15%

4. POREZI NA IMOVINU

Porez na nepokretnu imovinu: Generalno, vlasništvo i pravo korišćenja na različitim tipovima nepokretnosti su podvrgnuti oporezivanju. Ako je poreski obveznik fizičko lice porez se obračunava na tržišnu vrednost nepokretnosti po progresivnim stopama između 0.3% i 2%. Međutim ukoliko je poreski obveznik pravno lice, vrednost nepokretnosti će se odrediti u skladu sa računovodstvenim principom i biće oporezivano po sledećim progresivnim stopama: (i) do 0.4% za poreske obveznike koji vode poslovne knjige (ii) do 2% za poreske obveznike koji ne vode poslovne knjige. Tačna stopa će biti određena od strane jedinice lokalne samouprave u granicama gore navedenih limita.

Porez na naslede i poklon: Osobe koje nasleduju ili primaju imovinu kao poklon su definisane kao poreski obveznici i podvrgnuti su oporezivanju po progresivnim stopama od 1.5% do 2.5%. Trebalo bi napomenuti da Zakon o porezima na imovinu (u daljem tekstu: ZPI) predviđa brojna izuzeca od oporezivanja bazirana pretežno na odnosima porodičnog prava.

Porez na prenos apsolutnih prava: Porez placaju i fizicka i pravna lica koja prodaju ili prenose prava na nepokretnostima, određenim tipovima motornih vozila, prava intelektualne svojine i prava korišćenja na građevinskom zemljištu. Obzirom da su porez na prenos apsolutnih prava i PDV konkurentni porezi, ZPI predviđa izuzete od plaćanja poreza na prenos apsolutnih prava ako se prenos ima smatrati prometom i podvrgnut je režimu PDVa. Poreski obveznici se oporezuju po stopi od 2.5%, dok je za osnovicu uzeta dogovorena cena ukoliko ista nije manja od tržišne.

5. AKCIZE

Proizvodi podvrgnuti akciznom režimu: Određeni proizvodi u Republici Srbiji (naftni derivati, alkoholna pica, kafa, duvanske preradevine, biogoriva i biotečnosti) su oporezivani u skladu sa akciznim režimom.

6. MEHANIZMI ZA IZBEGAVANJE PORESKE EVAZIJE

Važeće srpsko pravo predviđa dva mehanizma u svrhu prevencije od poreske evazije: (i) pravila o transfernim cenama; (ii) pravila o utanjenoj kapitalizaciji.

Pravila o transfernim cenama: Finansijske transakcije između povezanih pravnih lica (pravna lica će se smatrati povezanim ako postoji mogućnost kontrole ili značajnog uticaja na poslovne odluke) moraju biti na dohvata ruke, što znači da je poreski obveznik podvrgnut određenim obavezama izveštavanja.

Utanjena kapitalizacija: Utanjena kapitalizacija nastaje u slučaju da je kapital privrednog društva sacinjen od većeg pozajmljenog u odnosu na sopstveni kapital (neravnoteža u odnosu dug-kapital). Stoga, po srpskim pravilima kamate i povezani troškovi koji se placaju na pozajmice ne mogu se odbiti ukoliko prevazilaze četverostruku vrednost sopstvenog kapitala privrednog društva. Za banke, osiguravajuća društva i druge finansijske institucije, odnos dug kapital je postavljen na 10:1.

Autor: Vuk Stankovic, Advokat, Mladenovic & Stankovic u saradnji sa Rokas International Law firm

